

Bruxelles, 17. listopada 2023.
(OR. en)

14229/23

ECOFIN 1050
ENV 1126
CLIMA 477
FIN 1057

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	13696/23
Predmet:	Zaključci Vijeća o međunarodnom financiranju borbe protiv klimatskih promjena s obzirom na 28. konferenciju stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (COP 28) u Dubaiju od 30. studenoga do 12. prosinca 2023. – zaključci Vijeća (17. listopada 2023.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o financiranju borbe protiv klimatskih promjena, kako ih je Vijeće (ECOFIN) odobrilo na sastanku 17. listopada 2023.

ZAKLJUČCI VIJEĆA ECOFIN

O MEĐUNARODNOM FINANCIRANJU BORBE PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

1. SA ZABRINUTOŠĆU PRIMA NA ZNANJE nalaze najnovijeg godišnjeg izvješća Svjetske meteorološke organizacije o globalnom stanju klime na godišnjoj razini i razini desetljeća (*Global Annual to Decadal Climate Update*) prema kojima će globalne temperature unutar sljedećih pet godina vjerojatno narasti na rekordne razine i da će barem u jednoj godini premašiti vrijednost od 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju. UVIĐA nužnost izraženu u nalazima šestog izvješća o procjeni Međuvladina panela o klimatskim promjenama (AR 6), u kojima se ističe da je za ograničavanje zagrijavanja na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju potrebno osigurati da globalne emisije stakleničkih plinova dosegnu vrhunac najkasnije do 2025. i da se do 2030. smanje za 43 % u odnosu na 2019. NAGLAŠAVA zaključke iz navedenog izvješća prema kojima trenutačni globalni financijski tokovi za potporu prilagodbi klimatskim promjenama nisu dovoljni i ne dosežu razine potrebne za postizanje ciljeva ublažavanja klimatskih promjena u svim sektorima i regijama. ISTIČE nalaze iz tog izvješća u pogledu raspoloživosti dostatnog svjetskog kapitala i potrebe za jasnim signalima i potporom vlada kako bi se uklonile prepreke preusmjeravanju kapitala u korist djelovanja u području klime, kao i za jačanjem financijskih tokova za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima. PODSJEĆA na odluku dogovorenu u Glasgowu i Sharm el-Sheikhu o ubrzanju napora za postupno smanjenje proizvodnje energije iz ugljena s nesmanjenim emisijama i postupno ukidanje neučinkovitih subvencija za fosilna goriva.

2. U vezi s time PODSJEĆA da je za postizanje ambicija u okviru Pariškog sporazuma potrebna strukturna preobrazba domaćih i globalnih gospodarstava, financijskih tržišta i ulaganja usmjerena na otpornost na klimatske promjene i klimatsku neutralnost.

NAGLAŠAVA da je članak 2. stavak 1. točka (c) Pariškog sporazuma, koja je od presudne važnosti za jačanje globalnog odgovora na klimatske promjene, i to usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene, istodobno i cilj i ključan katalizator za druge ciljeve Sporazuma. ISTIČE važnost suštinske razmjene mišljenja u okviru dijaloga iz Sharm el-Sheikha za bolje razumijevanje područja primjene članka 2. stavka 1. točke (c) i njezine komplementarnosti s člankom 9. Pariškog sporazuma¹. Istodobno PONOVRNO IZRAŽAVA potrebu da se, počevši s 5. sastankom Konferencije stranaka Pariškog sporazuma, na dnevni red uvrsti nova točka o članku 2. stavku 1. točki (c) kako bi se strankama omogućilo da rasprave o tome kako postići cilj iz navedenog članka. SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE da se u okviru globalnog pregleda stanja na konferenciji COP 28 ostvari ambiciozan ishod usmjeren na budućnost koji bi trebao uključivati snažne signale za veliku preobrazbu svjetskog gospodarstva, financijskih tržišta i ulaganja kojom će se klimatska pitanja uključiti u gospodarske i financijske odluke na nacionalnoj i globalnoj razini, kao i u nacionalne proračune i sustav financiranja razvoja.

¹ Člankom 9. od stranaka koje su razvijene zemlje zahtijeva se, dok se ostale stranke potiču, da za stranke koje su zemlje u razvoju osiguraju i mobiliziraju financijska sredstva za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama.

3. PONOVRNO ISTIČE da EU i njegove države članice odlučno podupiru i zalažu se za ambicioznu provedbu Pariškog sporazuma i usklađivanje financijskih tokova s ciljevima iz Pariza. PODSJEĆA da se djelovanje na razini EU-a, osobito u cilju ostvarivanja članka 2. stavka 1. točke (c), temelji na sveobuhvatnom skupu politika i alata u okviru europskog zelenog plana, među kojima su postojeća sredstva iz višegodišnjeg financijskog okvira EU-a, uključujući Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju Globalna Europa, programe u okviru privremenog instrumenta za oporavak NextGenerationEU, plan RePowerEU, Inovacijski fond za sustav EU-a za trgovanje emisijama, Fond za modernizaciju i program InvestEU, a pritom je u okviru svih tih programa i instrumenata 30 % ili više potrošnje namijenjeno potpori djelovanju u području klime na domaćoj ili međunarodnoj razini. Sa zadovoljstvom PRIMA NA ZNANJE zakonodavne akte odobrene 2023. u okviru paketa EU-a „Spremni za 55 %” kojima se politike EU-a usklađuju s obvezom smanjenja neto emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. i postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., među ostalim posebice tako što se jača uloga određivanja cijena ugljika na razine koje su u skladu s ciljem Pariškog sporazuma u pogledu temperature.
4. NAGLAŠAVA da su poticanje, mobilizacija i olakšavanje privatnog financiranja i ulaganja od ključne važnosti i da se njima nadopunjuju javna sredstva i djelovanje za financiranje borbe protiv klimatskih promjena jer će najveći dio potrebnih ulaganja morati potjecati iz privatnog sektora. Sa zabrinutošću PRIMA NA ZNANJE razmjer privatnih financijskih sredstava kojima se podupiru aktivnosti koje nisu usklađene s Pariškim sporazumom, posebice u sektoru fosilnih goriva. Također PRIMA NA ZNANJE subvencije i druge poticaje štetne za okoliš koji su i dalje na snazi. POZIVA privatne aktere da usklade svoje financijske tokove s ciljevima Pariškog sporazuma.

PRIMA NA ZNANJE novi paket mjera u sklopu EU-ova okvira za održivo financiranje kojim se želi dodatno ojačati i olakšati djelovanje privatnog i financijskog sektora usmjereno na prelazak na klimatski neutralno i održivo gospodarstvo do 2050. a koji uključuje Prijedlog uredbe o okolišnim, socijalnim i upravljačkim rejtinzima, Preporuku o financiranju tranzicije i daljnje proširenje taksonomije EU-a ključnim gospodarskim aktivnostima. PONAVLJA da je transparentnost u vezi s materijalnim i regulatornim klimatskim rizicima od presudne važnosti za sprečavanje negativnih učinaka i da se njome mogu nagraditi najbolji rezultati. ISTIČE donošenje europskih standarda izvješćivanja o održivosti za poduzeća i njihovu interoperabilnost s nedavno objavljenim globalnim osnovnim standardima Odbora za međunarodne standarde održivosti.

5. POZDRAVLJA nedavni rad Koalicije ministara financija za djelovanje u području klime, uključujući izvješće naslovljeno „Jačanje uloge ministarstava financija u poticanju djelovanja u području klime” (*Strengthening the Role of Ministries of finance in Driving Climate action*), u kojemu se navode različiti načini na koje ministarstva financija mogu pomoći u uključivanju klimatskih pitanja u gospodarsku, fiskalnu i financijsku politiku. NAPOMINJE da takvo uključivanje klimatskih pitanja ujedno može doprinijeti jačanju mobilizacije privatnih, domaćih i međunarodnih resursa. PODUPIRE provedbu plana skupine G-20 o održivom financiranju kako bi se povećalo održivo financiranje kojim se podupiru Program održivog razvoja do 2030. i ciljevi Pariškog sporazuma.

6. PODSJEĆA NA inicijative EU-a i međunarodne inicijative za mobilizaciju ulaganja kojima se omogućuje pravedna i održiva tranzicija, uz istodobno podupiranje djelovanja u području klime u zemljama u razvoju. U vezi s time PRIMA NA ZNANJE preliminarne preporuke skupine stručnjaka na visokoj razini za povećanje održivog financiranja u zemljama s niskim i srednjim dohotkom i potporu koju je ta skupina izrazila integriranom modelu strateškog angažmana EU-a koji uključuje cijeli niz ključnih aktera EU-a iz vlada država članica, Europske investicijske banke (EIB), institucija za financiranje razvoja, donatora te ulagača i poduzeća iz EU-a. PODSJEĆA da EU već slijedi taj put u okviru svojeg pristupa Tima Europa, uz strategiju *Global Gateway* kao primjer, putem kojeg u razdoblju od 2021. do 2027. namjerava mobilizirati do 300 milijardi EUR ulaganja u korist održivih i kvalitetnih projekata kako bi se zadovoljile potrebe partnerskih zemalja i osigurale trajne koristi za lokalne zajednice.
7. NAPOMINJE da taj integrirani strateški model djeluje kao pokretačka snaga nedavnih velikih inicijativa kao što su partnerstva za pravednu energetska tranziciju Južne Afrike, Indonezije, Vijetnama i Senegala s partnerima skupine G-7+, čime se stvara kritična masa i objedinjuje financiranje razvoja i privatno financiranje kako bi se ubrzala energetska tranzicija usmjerena na ostvarenje nulte neto stope emisija, i to tako što se ubrzava rano povlačenje sredstava s visokim emisijama iz uporabe i uvođenje obnovljivih izvora energije, uz istodobno podupiranje pravedne tranzicije za pogođene zajednice. ISTIČE inicijativu EU-a za globalne zelene obveznice, u kojoj je EIB na čelu konzorcija partnera, među kojima su u prvom redu institucije država članica za financiranje razvoja (koje su obećale izdvojiti oko 1 milijardu EUR), a kojom se partnerskim zemljama želi pomoći u mobilizaciji privatnog kapitala za održive projekte. POZDRAVLJA inicijativu Tima Europa za prilagodbu klimatskim promjenama i otpornost na klimatske promjene u Africi, koju su EU i Afrička unija pokrenuli na konferenciji COP 27 i u okviru koje će se objединiti postojeći i novi programi u iznosu većem od 1 milijarde EUR te udružiti snage Europske komisije i nekoliko država članica u korist prilagodbe klimatskim promjenama u Africi te SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE njezinu provedbu.

8. PONOVRNO POTVRĐUJE snažnu predanost EU-a i njegovih država članica ostvarenju zajedničkog cilja od 100 milijardi USD za mobilizaciju sredstava za financiranje borbe protiv klimatskih promjena do 2025. u okviru smislenih mjera ublažavanja i transparentnosti u provedbi, OČEKUJE da će taj cilj biti ostvaren 2023. i POZIVA sve ostale relevantne zemlje da pojačaju svoje napore u tom pogledu. PODSJEĆA da EU, zajedno sa svojim državama članicama i EIB-om, najviše doprinosi javnom financiranju borbe protiv klimatskih promjena za zemlje u razvoju diljem svijeta te PONOVRNO ISTIČE predanost daljnjem ispunjavanju pripadajućeg pravednog udjela doprinosa i jačanju sinergije između financiranja borbe protiv klimatskih promjena i financiranja u korist bioraznolikosti. PONOVRNO ISTIČE konstruktivan angažman EU-a u raspravama o novom zajedničkom kvantificiranom cilju u okviru Pariškog sporazuma. PREPOZNAJE osiguravanje javnih financijskih sredstava kao važnu sastavnicu novog zajedničkog kvantificiranog cilja i PODSJEĆA da će se taj cilj utvrditi u okviru smislenih mjera ublažavanja i transparentnosti u provedbi, uzimajući pritom u obzir potrebe i prioritete zemalja u razvoju. NAGLAŠAVA da bi se u novom zajedničkom kvantificiranom cilju trebali odraziti globalni naponi za mobilizaciju sredstava za financiranje borbe protiv klimatskih promjena iz svih izvora i od svih dionika, i to javnih, privatnih, domaćih i međunarodnih, a pritom bi razvijene zemlje i dalje trebale imati vodeću ulogu u tim naporima. Snažno SE ZALAŽE za raspravu usmjerenu na proširenje osnovnog skupa doprinositelja za novi zajednički kvantificirani cilj i POZIVA sve stranke Pariškog sporazuma da doprinesu tim globalnim naporima u skladu sa svojim financijskim mogućnostima. NAGLAŠAVA da bi se novi zajednički kvantificirani cilj trebao utvrditi u kontekstu usklađivanja financijskih tokova s dugoročnim ciljevima Pariškog sporazuma i da bi se njime trebalo doprinijeti takvom usklađivanju te bi stoga njegov sadržaj, struktura i transformacijski učinak trebali biti prilagođeni toj svrsi.

9. PONOVRNO POTVRĐUJE odlučnost EU-a i njegovih država članica da poduzmu daljnje korake u vezi s pozivom izraženim na konferenciji COP 26 u Glasgowu, u skladu s kojim bi sredstva za financiranje borbe protiv klimatskih promjena koja razvijene zemlje zajednički osiguravaju u korist zemalja u razvoju trebalo do 2025. u najmanju ruku udvostručiti u odnosu na razinu iz 2019. te bi tako prema podacima OECD-a iznosila 40 milijardi USD, kako bi se postigla ravnoteža između ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima, i to u okviru redovite suradnje s drugim strankama. NAGLAŠAVA važnost usmjeravanja smislene potpore u korist najsiromašnijih i najranjivijih zemalja i zajednica, kao što su najmanje razvijene zemlje i male otočne države u razvoju. SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE suradnju s partnerskim zemljama u razvoju kako bi se poboljšao pristup financiranju prilagodbe klimatskim promjenama, među ostalim tako da one prilagodbu odrede kao prioritet u svojem planiranju i nacionalnim proračunima te da prate rashode povezane s prilagodbom u svojim nacionalnim proračunskim ciklusima, te kako bi se održala visoka razina suradnje s partnerima koji bi mogli osigurati i olakšati pristup financiranju.
10. PONAVLJA da će se EU i njegove države članice konstruktivno zalagati za uspješan ishod rada na koji je pozvala konferencija COP 27 u pogledu novih mehanizama financiranja, među ostalim fonda, kako bi se zemljama u razvoju koje su posebno ranjive pomoglo da odgovore na gubitke i štetu povezane s negativnim učincima klimatskih promjena te NAGLAŠAVA da bi takvu pomoć trebalo kombinirati s poticajima za prilagodbu klimatskim promjenama i otpornost na njih i da je ona važna za najmanje razvijene zemlje i male otočne zemlje u razvoju. NAGLAŠAVA da utvrđeni novi mehanizmi financiranja moraju omogućiti koordinaciju i komplementarnost s postojećim mehanizmima financiranja u sklopu i izvan Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i Pariškog sporazuma.

POZIVA partnere iz svih regija koji to mogu učiniti da prošire svoju potporu i pritom prepoznaju potrebu za širokim rasponom izvora te da se stoga nadovezuju na postojeće izvore, fondove, procese i inicijative i nadopunjuju ih kako bi se osigurala bolja koordinacija i uklonili najvažniji nedostaci utvrđeni u postojećim mogućnostima financiranja. PODSJEĆA da države članice EU-a aktivno doprinose globalnim inicijativama za povećanje i poboljšanje zaštite siromašnih i ranjivih osoba pružanjem i olakšavanjem opsežnijeg i kvalitetnijeg unaprijed dogovorenog financiranja za borbu protiv katastrofa povezanih s klimom.

11. Kako bi se ojačali globalni financijski tokovi za ispunjavanje potreba i prioriteta svih zemalja, a posebice zemalja u razvoju, POZDRAVLJA nedavni razvoj događaja kojim se također odgovara na poziv s konferencije COP 27 i na druge nedavne inicijative koje multilateralne razvojne banke i međunarodne financijske institucije potiču na reformu praksi, prioriteta, vizije i modela multilateralnih razvojnih banaka kako bi se odgovorilo na globalnu klimatsku krizu. PRIMA NA ZNANJE nedavno ostvaren napredak u vezi s planom razvoja Svjetske banke, a posebice napredak postignut u poboljšanju alata za odgovor na krizu. PODRŽAVA ambiciozan plan skupine G-20 za provedbu preporuka iz preispitivanja koji je u sklopu te skupine proveden u vezi s okvirom za adekvatnost kapitala multilateralnih razvojnih banaka i PRIMA NA ZNANJE potencijalni dodatni prostor u okviru tog plana za davanje zajmova, u vrijednosti od otprilike 200 milijardi USD tijekom sljedećeg desetljeća, na temelju početnih mjera u pogledu okvira za adekvatnost kapitala koje se provode i razmatraju, uključujući paket donesen na proljetnim sastancima 2023. koji bi u sljedećih deset godina trebao povećati kapacitet za davanje zajmova Međunarodne banke za obnovu i razvoj za 50 milijardi USD. POZIVA multilateralne razvojne banke da ostvare dodatan napredak u provedbi preporuka o okviru za adekvatnost kapitala i istodobno očuvaju svoju dugoročnu financijsku održivost, snažne kreditne rejtinge i status povlaštenog vjerovnika.

UVIĐA da multilateralne razvojne banke ulažu napore u provedbu ambicioznih inicijativa za jačanje njihova koordiniranog odgovora na globalne izazove, uključujući klimatske promjene, kao što se to, među ostalim, pokazalo na sastanku na vrhu o novom paktu o globalnom financiranju. POZDRAVLJA činjenicu da je deset multilateralnih razvojnih banaka uvelo zajedničku metodologiju za usklađivanje novih operacija s Pariškim sporazumom i da je Grupa Svjetske banke najavila postupak za bolje uključivanje učinka financiranja borbe protiv klimatskih promjena na napore za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje u okviru novih projekata.

12. U vezi s time POZIVA multilateralne razvojne banke i institucije za financiranje razvoja te agencije za kreditiranje izvoza da što prije postupno ukinu financiranje projekata u sektoru energije iz fosilnih goriva. PONOVO POZIVA Europsku komisiju da u okviru OECD-a postigne dogovor o ukidanju službeno podupiranih izvoznih kredita za projekte u sektoru energije iz fosilnih goriva. Dok se ne postigne dogovor u okviru OECD-a, PODSJEĆA na namjeru država članica da do kraja 2023. u svojim nacionalnim politikama odrede vlastite znanstveno utemeljene rokove za ukidanje službene potpore za izvozne kredite za projekte u sektoru energije iz fosilnih goriva, osim u ograničenim i jasno definiranim okolnostima koje su u skladu s ograničavanjem zatopljenja na 1,5 °C i ciljevima Pariškog sporazuma. POZDRAVLJA modernizaciju aranžmana OECD-a u vezi s izvoznim kreditima, kojom se stvaraju dodatni poticaji za potporu širem rasponu klimatski prihvatljivih transakcija.

13. POZDRAVLJA nastali zamah i POHVALJUJE izniman skup rezultata promišljanja i inicijativa iznesenih na sastanku na vrhu o novom paktu o globalnom financiranju, među ostalim u pogledu suočavanja s okolnostima sve većeg duga, klimatske krize, boljeg iskorištavanja povlaštenog financiranja, mobilizacije dodatnih privatnih financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena i/ili oslobađanja novih izvora financiranja za zemlje koje su najizloženije klimatskim promjenama. SA ZANIMANJEM IŠČEKUJE nastavak razmatranja nekoliko važnih pitanja o kojima se raspravljalo na tom sastanku na vrhu.
14. ISTIČE poziv na djelovanje za tržište ugljika usklađeno s Pariškim sporazumom, izražen sastanku na vrhu o novom paktu o globalnom financiranju, kojim se želi osigurati ostvarenje potencijala dobro osmišljenih domaćih i međunarodnih tržišta ugljika visokog integriteta kako bi se potaknula potrebna smanjenja emisija i koji bi, ako se ostvare, mogli stvoriti znatne financijske tokove za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima, čime bi se poduprli svi ciljevi Pariškog sporazuma. POZIVA druge strane da se pridruže tom pozivu i realiziraju ga zajedno s 31 prvotnom potpisnicom te PODSJEĆA da su slična načela podržana u izjavi o načelima tržišta ugljika visokog integriteta, koja je odobrena na sastanku na vrhu skupine G-7 u svibnju 2023.
15. POZIVA Europsku komisiju da dostavi pregled međunarodnih financijskih tokova za borbu protiv klimatskih promjena dodijeljenih iz EU-a 2022., među ostalim iz njegovih država članica i Europske investicijske banke, kako bi ga Vijeće potvrdilo prije 28. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC COP 28).